

DJILEJŠ ZA

VELKI ASEK

STR. 2

FČELE SO

ČÜDNA STVAR

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 25. januarja 2007 ☼ Leto XVII, št. 4

Slovenski generalni konzulat: pogovor o porabskem šolstvu

PRED LETI SAKALOVCI, ZDAJ ŠTEVANOVCI? NIKAKOR!

Pogovor o narodnostnem šolstvu v Porabju na slovenskem generalnem konzulatu v Monoštru je vnovič opozoril, da tako naprej ne gre več, in tudi, da so razmere v šolstvu zelo tesno povezane z razmerji Madžarske do manjšin. Ta čas je v ospredju vprašanje, kakšna bo usoda narodnostne šole v Števanovcih, ki jo obiskuje 31 učencev. Zaradi nizkega števila učencev šola od države dobi premalo denarja za delo, občina pa nima kje vzeti za sofinanciranje. Zato eden od županovih predlogov, da bi obdržali nižje razrede, učence višjih razredov pa bi vozili v Monošter, kar bi pomenilo konec učenja slovenskega jezika. Ker bi táka rešitev pomenila postopno ukinitvev šole, se je kolektiv zoperstavil županovemu predlogu, in enako menijo tudi v narodnostnih organizacijah. Števanovce naj bi čakala enaka usoda kot pred leti Sakalovce, kjer so šole zaradi nizkega števila učencev, pa ne samo zato, ukinitve in učence vozijo zdaj v Monošter.

V porabskem središču, ki se ravno tako kot drugi kraji, ponaša z dvojezičnim topografskim napisom, je pouk slovenskega jezika neobvezen pred-

met. To ni pot k dvojezičnem pouku, ampak k nazadovanju učenja slovenskega jezika.

Zdaj je v ospredju problematika šole v Števanovcih, medtem ko je na Gornjem Seniku uspelo urediti razmere. Prvi rezultati uvažanja dvojezičnega pouka so vzpodbudni, šolsko poslopje so obnovili, toda zadrega, ki je ne more razrešiti vsaj kratkoročno nihče, je izjemno nizko število učencev v primerjavi z dvema, tremi desetletji nazaj. Nizko število učencev povzroča dodatne, organizacijske in zlasti finančne težave, ker država prispeva denar na

število učencev. Razliko morajo prispevati občine, ki obveznosti ne zmorejo. Toda druga zgodba bi morale postati narodnostne šole, ne glede na število učencev. Kajti država je dolžna manjšinam zagotoviti optimalno obliko izobraževanja, ne glede na število učencev. Madžarska bi se morala vsaj malo zgledovati po Sloveniji, tako zaradi urejenosti dvojezičnega šolstva v Prekmurju kot zavoljo dvostranskega sporazuma, ki jo obvezuje tudi na področju izobraževanja. Kljub veliki luknji v državnem proračunu Madžarska ni tako revna država, da ne

bi zmogla primerno vzdrževati za zdaj dveh narodnostnih šol za Porabske Slovence in prispevati denarja za monoštrsko gimnazijo, kjer imajo v tem šolskem letu 24 dijakov, ki obiskujejo pouk slovenskega jezika in književnosti. Primer šole Števanovci kaže, da se pristojni za narodnostno šolstvo – v Porabju in Sloveniji – resneje »zganajo«, ko se razmere spustijo na najnižjo točko, ko visi nad glavo grožnja ukinitve. Večja napaka je bila, ko se med domačimi učitelji ni nihče odločil za mesto ravnatelja. Narobe je bilo tudi, ker se niso odločili za postop-

no dvojezičnost, za katero država zagotavlja več denarja, kot za narodnostni pouk. Dobro je, da želijo po gornjeseniški poti, kjer so se starši brez izjeme izrekli za dvojezični pouk z zahtevo, da se morajo otroci slovenski jezik tudi naučiti. Enako zdaj starši v Števanovcih podpirajo dvojezični pouk in hočejo obdržati osemletno šolo v vasi, kajti če bodo višje razrede prestavili v Monošter, bodo ravnali enako tudi za nižjo stopnjo.

Na pogovoru na generalnem konzulatu so podprli ustanovitev skupne komisije za šolstvo, v kateri bodo tudi člani krovnih narodnostnih organizacij. Komisija se bo ukvarjala s celovitim urejanjem narodnostnega šolstva v Porabju, najprej seveda z razrešitvijo problematike v Števanovcih. Komisija bo pripravila predloge za razpravo na seji mešane manjšinske komisije, ki bo v Sloveniji.

Ukinitvev šole bi pomenila grob asimilacijski poseg v ta obmejni prostor, hkrati bi izničila uspehe zadnjih let na področju narodnostne kulture, kajti v šoli pod okriljem Zveze Slovencev uspešno deluje več skupin, ki predstavljajo osnovo tudi za pozneje.

Ernest Ružič

DJILEJŠ ZA VELKI ASEK

S kolegicov v službi največ delava s kulturnimi programi pa kulturnimi skupinami. Tak brodim, ka je človek zatau tū v službi, naj furt špekulēja na nika nauvom, naj leko vsebaugše opravla svojo delo na zadovolstvo drugi lidi. Gda človek prejk deset lejt dela skur z istimi lidami, se dosta vse leko navči, dosta dobroga leko zadobi, depa dosta zavüj tū leko dobi. S tejm smo gvüšno vsi tak, steri tašno delo mamu. Z lidami, steri vodijo kulturne skupine, smo fejs na eden drugoga prisildjeni. Zatau sam si mislila, ka naj po nauvi volitvaj v nauvom man-

Magda Bartakovič, vodja števanovski pevk, je posaba pohvalila pa zavalila novine pa kalendar, steriva sta trno lejpo svetešnja formo dobila od zvöjna pa znautra. Z dobrim namenom je samo telko vcuj djala, ka bi žene rade bile, če bi od nji tū bio bar en kejp v fotokroniki. Za lani obečano bluzo od Zveze so si ešče nej prosijo črni blezer. Na izlet kulturni skupin je predlagala Ópusztaszer, Szarvas ali Dunaj (Bécs) v Avstriji.

Aranka Schwarcz, vodja varaški žensk, je taprajla, ka so ženske rade pa z veseldjom

taum malo Slovincov. Dočas so meli Irenko Barber, njim je ona organizirala nastope, zdaj majo menje, zatau prosijo, naj njim pri tejm pomagava. Ranč pauleg toga je pito, če Zveza ma spletno stran (honlap), ka če do gora djane skupine, tau leko pomaga, naj se vej od porabski skupin.

Laci Bajzek je predsednik (vodja) mešanoga pevskoga zbora A. Pavel. Oni majo problem s tejm, ka zdaj so malokrat v medijaj, malo kejpov majo v novinaj, kalendari. Zatau ta prej potejm o njivi nastopaj pisale Vera Gašpar pa Margita Mayer, kejepe de pa delo Attila Gyécsek. Pri gvan-tanji za moške prosijo baršan. 15. pa 16. septembra de na Gorejnjom Seniki 20. obletnica smrti gospauda Kühara, gda zbor tū gvüšno gora stau-pi, s tejm naj računata druge dve skupini.

Andraž Sukič, vodja seničke folklorne skupine, pravi, ka po dvajsti lejtaj plesanja ni-sterni plesalci začnejo vözrasti svoj gvant, zatau tisti nójcajo nauvoga. Moškom 12 par nau-vi škorenj (csizma) prosijo, ka so že fejs taznücane. Oni majo najmenjekrat vajo z mentorom pa muzikantom iz Slovenije, probajo sami pa na CD. Po tejm oni tū prosijo, naj leko majo zraven fudaša pa ranč tak mentora za nauve plese se včit. Probleme majo z dnevom za vaje, steri se mujs morajo rejšiti v kratkom časi. Oni svoje probe majo v soboto večer, ka je za mlade sploj nej dobro. V petek večer furt pevski zbor proba v kulturnom daumi. Oni želijo, naj folkorna skupina bar vsakši tretji petek tū leko ma vajo. (Problem je, da so nekateri mladi člani v obadvej skupinaj. op. pisca) Za mlašeče skupine pa prosi, naj njim damo naprajti kase-to, če gli tau neške dopistiti mentor. V praksi se je pokazalo, ka je tau fejs potrejbno pa tøj pa taum prva pomauč, če ne morata pridti nej fudaš pa

Oktobra skupno delovno srečanje obeh vlad

Predsednik slovenske vlade Janez Janša se je ob robu slovesnosti, ki jo je Slovenija pripravila 15. januarja ob prevzemu evra, v Ljubljani srečal tudi z madžarskim premierom Ferencem Gyurcsányem. Premiera sta se med drugim dogovorila za skupno delovno srečanje vlad obeh držav, ki bo predvidoma oktobra letos potekalo na obmejnem območju, kjer prebivata manjšini. Premiera Janša in Gyurcsány sta tudi ocenila aktualni položaj obeh manjšin - slovenske na Madžarskem in madžarske v Sloveniji - ter se zavzela za nadaljnje korake pri zagotavljanju zaščite njunih pravic. Sogovornika sta se strinjala, da je tradicionalne dobrososedske odnose možno še okrepiti na številnih področjih. Največ možnosti za poglobitev sodelovanja je na področju zagotavljanja energetske varnosti in prometnih povezav, pri čemer sta izpostavila zlasti pomen Luke Koper.

Madžarskega premiera je sprejel tudi predsednik državnega zbora France Cukjati, ki je izrazil pričakovanje, da bo Madžarska spoštovala sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine na Madžarskem in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji iz leta 1992, saj položaj slovenske manjšine na Madžarskem kljub temu sporazumu zaostaja in ni primerljiv s položajem madžarske narodnostne skupnosti v Sloveniji. Gyurcsány je poudaril, da trenutne gospodarske možnosti Madžarski ne omogočajo, da bi slovenski manjšini namenjala sorazmerno enako količino sredstev, kot Slovenija namenja madžarski manjšini v Sloveniji.

Madžarski premier se je sestel tudi s predstavniki madžarske narodne skupnosti v Sloveniji.

se

Pogovor med vodnji skupin in sodelavki Zveze Klara Fodor in Gyöngyi Bajzek se je pokazalo za trno koristnoga

dati ešče bola več leko asnimo porabski kulturi pa dzejiki, ji na leto najmenjekrat gnauk vküper pozoveva, gda si vse podraubnoma leko pogučimo pa vküper ziščemo nauve, baugše poti. Ka de nama s kolegjaricov tau fejs pomagalo pri deli, sam v tejm gvüšna že po prvom djilejši, steroga smo držali 11. januara. Zadovolne sva, ka so bili vsi oprejeti, so za-istino taprajli svoje mišljenje pa ka bi radi v skupini lidgé. Za cilj toga srečanja sva postavile, naj vsebola podraubnoma leko spoznava, kašne probleme majo, ka ji mauti pri deli, ka bi radi meli, nójcali člani skupine k tomi, naj majo redno volo spejvati, ple-sati pa špilati v slovenskoj rej-či. No, tau se razmej od seba, ka mislimo na tašna dela, ka ma razmenja.

pridejo spejvat, gdakoli je pozovejo v Lipo zavolo kašne skupine ali konference. Depa trno lepau prosijo, naj tašoga reda tū leko dobijo mikrobus, ka njim buma težko spadne pejški ali z biciklinom priti, sploj pa te, če se dež lejva ali snejg sipava, ka so prej več nej rosno mlade. S tejm, ka večkrat vküper gora stau-pijo s števanovskimi ženami, v cerkvi tū, bi rade dobile one tū z njimi gnaki blezer.

Laci Kovač vodi števanovsko skupino Veseli pajdaši, steri za svoje igre od začetka mau sam spravla pejnaze z natečaji. Letos do že od tretjin šli na Državno srečanje manjšinskih gledališč in gledaliških skupin v Budimpešto. Prosi pri tejm finančno pomauč, ka lüstvo za publiko iz Porabja morajo pelati s seov, ka je

nej mentor. Gora je prineso tau tū, ka je tau trno dobro, ka gnesden leko mamu telko mentorov iz Slovenije, depa za doudja lejta naprej se moramo brigati zatau, naj mamu vönavčena svoje Porabske Slovence. Nej istino, ka se prej ne najdejo mladi, steri bi si s tejm leko slöjžili. On sam de se fejs tröjdo, naj se tau uresniči pa nas tū prosi za tau.

Jože Illés, vodja sakalovske folklore, se je zahvalo za pomauč Zveze pri pripravi porabskoga svetešnjoga gvanta. Trno fanj bi bilau, če bi skupina na 10. obletnici, stere bau 8. juliuša, leko plesala že v nauvi gvantaj.

Vero Gašpar, vodjo senički ljudski pevcev, sva zavolo betega nej zvale, liki zaposila Lacina Bajzeka, naj se zgonči z njauv. Njivi CD de kreda na slovenski kulturni svetek, steroga je dau naprajti Pokrajinski muzej v Murski Soboti. Program njivi je odvisen,

kak leko ozdravi Vera Gašpar. Velka sreča, ka so geseni gora vzeli pesmi.

Podpisana pod tem člankom (Klara Fodor), vodja skupine Nindrik-indrik svoje naloge ne more tak opravlati, kak bi želejla, zatau od nauvoga leta dola povej. Dočas nede nauvoga človeka zatau, de normalno vse tak oprav-lala, kak do tejsa mau. Vekši problem je, ka skupina nüca nauve igralce tū, ka nej mala briga. Za delo skupine si dosta pomagajo z natečaji kak števanovska skupina.

Marijana Sukič, vodja komornoga zbora, tū nej mogla vcuj biti. Oni so ešče gvanta sploj nej dobili, zatau vse prvin trbej poskrbeti za obleke za nastop. Težko, depa trbej iskati nauve pevce tō vcuj.

Kak pomagava pa ka prosi Slovenska zveza od nji pa od skupin, o tejm mo pisala v drugi novinaj.

Klara Fodor

Cerkveni spomeniki v Prekmurji (22)

SELO/NAGYTÓTLAK - Podružnična cerkev sv. Mikloša in Device Marije

Malo je na ton svejti krajov, ka majo čudežno moč, ešče me- nje pa je takšij, ka se jij ta dika nekam dobro drži. Takša je mala, okrogla cerkev, rotunda

templaj v Raveni (5.-6. vek) pa v dvornoj kapeli casara Karola Velkoga (ok. l. 800), pa tüdi v takšij, kak je *Donatova* v Zadri (z začetka 9.

vita contemplativa). V te svejt dobro spadnejo prve malarije, štere kažejo *Pohod pa poklon trej modrij*, napravlene od roke srednjeevropskoga meštra, vönavčenoga v dühi visokogotskega linearnoga stila tam okoli leta 1300.

Ne vejmo gvüšno, ka se je v Seli zgodilo, gda so malo po leti 1400 ponovno, v drugo s freskami okinčali okroglo notranjost. Kcuj so zagvüšno s teološko zamisljijo kejpov *Kristušovoga pasijona* stopili trno včeni baratke in napravili takši načrt, ka nan lejko vsigdar na novo sapo vzeme. Vidi se tau tak, ka vsakši kejp ekster, pa naj ide za tau, de stoji *Judež, da küšuje Kristuša*, ali kak se eden z drugin pomensko štímajö vsi drugji kejpi, vsigdar stopi pred öči, pa v globšo misel

ODIŠO JE

Zgübili smo človeka, dobroga školnika pa zborovodjo. Na Gorenjom Seniki je včiu od 1957. do 1969. leta. Doma je biu nej daleč od naše krajine, iz Rábagyarmata. Poštüvanja vrejden je biu kak dober školnik in zborovodja. V tisti žmetni cajtaj je tou velko delo bilau, ka si je eden Madžar tak lepou djau s slovensko deco.

Jožef Vas je potistim, ka je s Senika odišla Ana Boros-Papp, stera je vodila ženski zbor, začno iskati moške, da bi v zbori bili moški glasovje tö. Začno je z madžarskimi pesmimi. Bilau nas je pa nej malo, steri bi radi naprej spejvali slovenske pesmi, samo gospaud Vas slovenski kot nej emo. Potem sva pa hodila na njegov dom z mojim možaum, da bi njemi dvoglasno zapela. Te je takšo mauč daubo za slovensko pesem, ka je eške po tistim, gda so ga vkraj djali s Senika, rad prišo nazaj. Leta 1966 nas je on pelo najprvin na Cankovo. Gnauk mi je pravo, ka če je mogouče, vsakšo slovensko televizijsko oddajo rad pogledne, ka ga zanima vse, ka se z nami godi.

Gda je MePZ A. Pavel svetiu 65. obletnico, je Jožef Vas lejpo pis- mo poslo. Te je že betežen biu.

11. januara smo ga sprevodili na njegvo zadnjo paut z množico lidami na Rábagyarmati.

Bog naj ma da večni pokoj!

**V imenu MePZ ZS A. Pavel
Vera Gašpar**

Rotunda v Selu/Nagyótlak, eden najlepših srednjeevropskih romanskih spomenikov, pogled s severovzhodne strani

v Seli. Zagvüšno svojemi tali Kobiljanskoga potoka preleji pi džündž. Vsakša pot k njoj, gdakoli že, je leko svetek. Davno nazaj je bila gori postavljena po vouli erešnjij, visokij patronov. Mislimo, ka bi leko biu tau nešče iz bližine vogrskoga dvora, se pravi nešče, što je biu blüzi krala Andreja/Endreja II. (1205-1235) in zazidana v časi po 5. križarskom pohodi, nindri pred sredinov 13. veka in tak bi tau leko biu spomin na cerkev *Božjega groba* v Jeruzalemu. Takše fele arhitektura, se pravi okrogla cerkev, ma ovak velko preminočnost, zatok ka leko viske mujštre prepoznamo davno nazaj, povejmo v rimskom *Panteoni* (ok. 115-125), starokrščanskij

veka). Ništerni pa mislijo, ka bi izvore trbelo videti tüdi v rotundaj iz 11. in 12. veka blüzi Prage in kama naj bi, če ne pozabimo na posebni okrogli tip kostnic (ossarium), te fele arhitekturni tip najšo pot tüdi v prekodonavski prostor, se pravi tudi v naš srednjeveški svejt, gde je najti najbližije paralele bar v Kallósi in Vitynyédszentpáli. Selanska je, istini na lübo, najlepša. Od velikij meštrov je tak napravljena, ka jo vöni pa notri harmonizerajo ritmično zgrablene krasilne parte, povejmo lizene (navpični, malo vöstopajoči zidec), pa iz cigla vönacirani dekorativni detajli; vse vküper se kaže kak pravo doživetje romanskoga düšnoga, v sebe obrnjenoga žitka

Vojvodska delavnica v zač. 15. veka v Seli, veličastna vsebinska uresničitev pasijona s kejpami Kristušovoga vhoda v Jeruzalem, pa kak nosi križ, Prestol milosti (»tronus gratiae«, de Bog Oča drži križanoga sina), Vstali Kistuš, pa ešče lev, simbol evangelista Markoja in Matejev angel s pavjimi perotami

tü tau, kakšo paut je za vse mogo pretrpeti Kristuš, ekster pa za tistoga, štéri tau v

Seli gleda. Kaj takšega indri nindri nega.

Moremo pa povedati, ka je tau drugjo poslikavo s *pasijonskimi* kejpami v Seli napravo trno dober mešter, pa ešče kakši njegov pomočnik, štéri je biu iz edne velke šole, štéro mi poznamo kak t. i. vojvodsko delavnico. Ta je najprle delala za vojvodo Rudolfa IV. v dunajskoj Štefanovoj stolnici, se močno razširila in delal po Štajeri, v Brucki na Muri, v St. Dionyseni, Utschi, pa ešče indri, eden od njih pa je vodo delo v Seli. Či pistimo se vkraj, drži, ka ide za edno med najbolje važnij stenskih slikarij v Srednjoj Evropi malo po leti 1400, zavolo kakovosti, posebi pa zavolo globoke pasijonske štorije.

Na konci naj kcuj povejmo, ka je v ton umetnostnon biseri do 1864 biu ešče poznogotski krilni oltar, krasno delo iz časa okoli 1490. Či koga paut nese v Budapešt, ga lej ko vidi v Narodnoj galeriji/Nemzeti Galéria, v ednoj od dvoran budimskoga grada.

**Besedilo in foto:
Janez Balažic**

OD SLOVENIJE...

Dobrodošlica evru

Prezem evra je pomemben korak za Slovenijo, pa tudi za celotno Evropsko unijo, ki potrebuje pozitivne zglede, je bilo glavno sporočilo slovesnosti z naslovom Dobrodošlica evru ob uvedbi evra v Sloveniji. Prireditve so se v ljubljanskem Cankarjevem domu na povabilo premiera Janeza Janše udeležili najvišji predstavniki več članic EU, na čelu s predsedujočo Uniji, nemško kanclerko Angelo Merkel, ter najvišji predstavniki evropskih institucij na čelu s predsednikom Evropske komisije Josejem Manuelom Barrosom.

Prezem evra je bil velik korak za Slovenijo in majhen za Evropsko monetarno unijo, za Evropsko unijo pa korak v pravo smer ob pravem času, je pred zbranimi državniki v Cankarjevem domu dejal slovenski premier Janez Janša. Nemška kanclerka Angela Merkel, ki je na slovesnosti nastopila kot prva govornica, je spomnila, da so bila za to, da je lahko Slovenija kot prva izmed novih članic Unije uvedla evro, »potrebna velika prizadevanja, ki pa so se izplačala, tako Sloveniji kot tudi EU«. Obenem je to »vzpodbuda za druge članice EU«, ki se morajo zgledovati po Sloveniji.

Ob čestitkah Sloveniji pa je vrsta govornikov opozorila tudi na naloge, ki Slovenijo še čakajo. Uvedba evra še ne pomeni, da je delo končano, evro prinaša tudi odgovornost, je dejal predsednik komisije Barroso. Evro prinaša prednosti, a ne pričakujte, da bo prinesel višjo gospodarsko rast, saj k temu lahko prispevajo samo strukturne reforme, je opozoril. Slovesnosti se je poleg tujih gostov - v Ljubljano je pripotovalo sedem predsednikov vlad ter številni ministri - udeležil ves slovenski državni vrh na čelu s predsednikom države Janezom Drnovškom in predsednikom državnega zbora Francetom Cukjatičem. Med gosti je bil tudi guverner Banke Slovenije Mitja Gaspari, poslanci, predstavniki državnega sveta, političnih strank, sodstva, gospodarstva in verskih skupnosti. Med nagovori je potekal kulturni program, v katerem so sodelovali priznani izvajalci.

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT PEVSKIH ZBOROV Z GORIČKOGA IN PORABJA

V nedelo, 14. januarja 2007, so se pevski zbori z Goričkoga in Porabja zbrali v Pečarovcaj na novoletnem koncertu.

Mešani pevski zbor August Pavel

Tej zbori so se dotejgamau vsakšno leto srečali na vüzem, zdaj so se pa organizatori tak odlaučili, ka naj bau koncert raj januara, gde leko spejvajo božične pa novoletne pesmi. Domanji župnik Jožef Hozjan so prisrčno pozdravili v cerkvi sv. Sebeščana vse navzoče skupine in vernike. Želeli so, da bi popoldanski čas polepšale lejpe božične

pesmi, štere de čüla publika. MePZ A. Pavel ZS Gornji Senik je tö biu pozvani, trno smo radi, ka nas vsakšo

leto pozovejo. Darilo vsej pevk in pevcov je, gda njim zaploskajo. Bilou je enajst skupin, od mlašeči do odrasli. Zbori so iz leta v leto bougši, kvalitetnejši, tou pa zatoga volo, ka dosta probajo, si vzemejo čas za vaje. Ne smejmo pozabiti, da je lejpa pesem dvojna molitev. Tou delo se mora že pri mali mlajšaj začniti, in če delaš

kaj s srca, z düše, ti nigdar nede težko pa te bo spremeljalo cejlo življenje. Otroški zborček Sončnica z Gornjoga Senika, ki ga vodi domanji župnik Ferenc Merkli, je tou pokazo tö. Tak so njim zaploskali, ka je veseldje bilou poslušati.

Cerkveni otroški zbor »Sončnica« z Gornjega Senika

Zadnja, skupna pesem je bila Sveta nouč, blajžena nouč. Tou se ne da doj spisati, tou se more čüti, kak lepou se da vküper zapeti.

Kak so povedali Jožef Hozjan, če bi nej bilou taki koncertov,

bi zaman pevci znali lejpe pesmi, če bi se nej dale slišati, bi zaman bilou njino delo tö pa so se zahvalili pevcom za lejpi popoldan.

Prireditve je podprla občina Puconci tö, stroške obeh zborov iz Porabje je plačala Zveza Slovencev na Mad-

žarskem. Za organizacijo se moramo zahvaliti dugoletnimi organizatori, kantori Cirili Kozari.

Vera Gašpar
Foto: A. Gyeček

Pismo iz Sobote

EURO, TI SI MOJ GOSPOUD PA NIKAMI NE FALI

Tak, pa smo se ga včakali, Eurona! Tolar je odišo tam nin v prazgodovino, mi pa smo zdaj te po novom eurogeneracija. Euro je zdaj grato naš Gospoud. Poklonili smo se njemi na nouvo leto in zdaj tadale več nede nika, kak je bilou dotejgamau. Leko bi celou prajli, ka se je zgodila euromanija. In je euro grato naša nouva religija, vöra. Vej so pa na teveni kazali, kak so naši prejdnji političari kak basnouča lejtali kouli bankomatov, steri prvi eurone namesto tolarov dobi. Pa so po tistom najbolje prousti lidge ranč kak najbolje prejdnji trpetali, gda svoje prve eurone dobijo v roke. Ja, dragi moji, skur tak je vövidlo kak v Betlehemi, gda se je pred več kak dvejgezero lejtami Mariji pa Joužefi naroudo tisti mali pojbič, ka je zgodovino sveta obrno. Depa vseposedi so pogange, ka njim nikšna religija ne pride do živoga. Pa se ji je ranč tak nej teknola ta nouva euromanija. Med nji se leko šte moja tašča Regina, trno čedna ženska, tö. Una eške gnesden djouče

za tolar pa de eške tadale točila skuze za prvin pa edinim slovenskim pejnhezom.

-Vej pa tou ne more biti istina, ka smo ga tak brž zakopali, té naš tolar, - si je globko zdenila, si zbrisala skuze, kcuj pa potiüma gučala nika lagvoga od žitka. -Vej sam pa v žitki skouz dala šest pejnhezov. V moji mladi lejtaj je biu najbolje naprej valaun kralov dinar stare Jugoslavije. Po tistom za vogrske okupacije so bili pengöji pa po tistom Titovi nouvi dinari. Pa se je Jugoslavija razpitala, pa smo doubili nikšne papire, ka so nej bili nej dinari pa nej tolar, liki nikšni boni. Na, te pa smo dun doubili tolare. Kuman sam je redno vpa met vzela, že ji več nega.

Ja, tak je tou tumačila ta moja trno čedna ženska. Pa so nikak tak tumačili žitek tisti vsigdar modri za šankom, ka tam stogijo že lejta pa lejta. Kak bi tam vözrasli kak kakše vekivečne drejve.

-Tak si brodim, ka te euro premine, kak

premine vse pa premine Europa tö. Vej je pa nej nika vekivečno pa tak nede večer nej euro pa nej Europa, - je od vsej najbolje od toga vedo povedati pek Glajzi, steri eške zdaj ne vej, kelko v euronaž košta njegva kila krüja.

-Pa tou je tö istina, ka so nas srmake nut v Europo uzeli, ka do na nas slüžili, - je kaj od toga vedo povedati eške šlosar Majzi.

Pa so tak vedli vsi kaj povedati, se čemeriti, pa lagvo gučati od eurona pa od Europe. Tam nin kouli edenajste večer so dun mogli krčmari plačati, ka so spili. Plačati so mogli v euronaž. Inda so tringelt redno piščavali na šanki. Zdaj je vsaki gor poubro slejden cent. Tak so se oni, europogani, tö poklonili nouvomi gospoudi, euroni. Na konci je krčmar najbolje kunou, vej pa je nej té den doubou nej ednoga centa tringelta, čiglij je eške pred nouvim letom emo bar pet gezerk tolarov viška na den.

Miki Roš

MUNKÁCSYJEVE SLIKE V SOMBOTELSKI GALERIJ

Ogromna množica obiskovalcev se je gnetla v petek, 12. decembra, proti vhodu sombotelske galerije, med njimi tudi veliko obiskovalcev iz sosednje Avstrije, da bi si ogledala razstavo Munkácsyjevih slik, ki predstavlja prerez bogate zasebne zbirke Emerika Pákha, zbiralca umetnin madžarskega porekla iz Amerike, ki je letos dobil madžarsko državljanstvo. Več kot sto let po smrti največjega madžarskega slikarja je zbirka Emerika Pákha potovala po vsej Madžarski, najprej v Budimpešto, nato v Debrecen, Peč, Kaposvár, Szeged, Békéscsabo in sedaj jo lahko občudujemo tudi v naši županiji.

Na razstavi, ki bo odprta do 25. februarja, je razstavljenih 27 del slikarja iz omenjene zbirke, ki so kompletirane z deli iz zbirke Madžarske narodne galerije, ter s portreti, ki predstavljajo umetnika samega. Posebnost te razstave je slika z naslovom Zehajoč vaje-nec (Ásító inas), ki je leta 2005

postala del Pákbove zbirke, do takrat je bila znana le na podlagi neke ohranjene fotografije in so strokovnjaki predpostavljali, da je dragocen original zgubljen. Večina Munkácsyjevih slik se žal še vedno nahaja v tujini. Sodelavka Madžarske narodne

galerije dr. Judita Boroš, ki je strokovno ocenila razstavo, je v svojem referatu iz prve ustvarjalne dobe umetnika kot najbolj pomembno delo ocenila sliko z naslovom V smrtni jetniški celici,

ki je leta 1870 na Pariškem salonu prejela eno izmed zlatih medalj. Ta uspeh mu je odprl vrata v svet. Poročil je v Parizu baroneso, vdovo de Marches, in je na njeno pobudo naslikal monumentalno kompozicijo, Kristusovo trilogijo, vsako po sedem do osem metrov

veliko, ki se nahaja v Debrecenu. Dve sliki trilogije, Kristus pred Pilatom in Golgota, v »skrčeni varianti« lahko občudujemo tudi na razstavi v Sombotelu. Poleg slik nam daje razstava tudi

vpogled v življenje 19. stoletja z osebnimi predmeti velikega umetnika. Razstavljeni so njegov srebrni kozarec, njegovi čopiči, lovorov venec, sprehajalna palica, njegova priznanja.

Vzporedno z razstavo poteka cela vrsta prireditev, ki so povezane z njegovim življenjem in dejavnostjo. Med njimi bo 6. februarja, v torek, ob 10.30 uri predavanje z naslovom Novi dosežki pri raziskovanju Munkácsyjeve dejavnosti, 20. februarja, v torek, ob 17. uri, na njegov rojstni dan, bo zanimiv večer z dokumentarnim filmom o Munkácsyjevem življenju ter drugimi presenečenji. Razstavo si lahko ogledate vsak torek in od četrta do nedelje od desete do sedemnajste ure, v sredo do 18. ure. V ponedeljek je Galerija zaprta. Vstopnina za odrasle znaša 3.200, za dijake in upokojujence 600 forintov. Za upokojujence nad petinšestdesetim letom je vstop prost.

Suzana Guoth

MALČKI V PORABSKIH VRTCIH SO BILI ZELO VESELI

Porabski vrtci so letos dobili bogato božično-novoletno darilo iz Slovenije. Ni jih presenetila le višja svetovalka za porabsko šolstvo mag. Valerija Perger, temveč tudi humanitarna organizacija ADRA, ki deluje v okviru krščanske adventistične cerkve v Sloveniji. Za igrače za porabske malčke sta poskrbela zakonca Vrtič iz Murske Sobotice. Porabske vzgojiteljice so na naše uredništvo poslale naslednja zahvalna pisma.

»V imenu dvojezičnega vrtca Jožefa Košiča na Gornjem Seniku se zahvaljujem za darila (knjige, igrače, zgoščenke,

barvice, voščenske, plastelin), ki sta nam jih namenila Zavod RS za šolstvo in Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Malčki so

ljice smo se pa najbolj veselile materialov za likovno dejavnost. Takoj smo se lotili dela,

nem delu, poskrbi tudi za primerne strokovne materiale. Tudi pred božičem smo dobili

»Pa pogledjmo, kaj se skriva v zaboju!« Posnetek iz števanovskega vrtca

in kot vidite na fotografiji, smo že naredili škrate za pust.«

Kristina Nagy Gyeček

»Rada bi se zahvalila v imenu malčkov, vzgojiteljic in staršev za darila, ki nam jih je prinesla višja svetovalka za porabsko šolstvo Valerija Perger. Naša svetovalka nam že veliko let pomaga pri strokov-

bogata darila, didaktične igre, slikanice, igračke in gumijasto sestavljivo preprogo. Hvala za vse to Zavodu RS za šolstvo in Ministrstvu RS za šolstvo in šport. Valeriji želimo veliko uspeha pri njenem delu, mi pa obljubimo, da si bomo prizadevali, da bi naši malčki čimveč govorili slovensko.

Agica Holec

Foto: A. Gyeček, Klara Fodor

Gornjeseniški malčki so se takoj lotili dela

Orffova glasbila) ter za razne materiale za likovne dejavnosti (kartoni, barvni papirji,

se zelo veselili igrač, ki so jih dobili od humanitarne organizacije ADRA, hvala ji. Vzgojite-

... DO MADŽARSKE

Ustanovna seja Sveta za Slovence v zamejstvu

16. januarja je začel delovati Svet za zamejske Slovence, drugo posvetovalno telo, ki ga je vlada oblikovala v skladu z lani sprejetim krovnim zakonom o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Porabska člana sveta, ki ga vodi premier Janez Janša, sta predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš. Na ustanovni seji sveta so ustanovili tri podskupine sveta, in sicer za jezikovna in kulturna vprašanja, za gospodarsko sodelovanje v evroregiji ter za pravna in statusna vprašanja.

Pri določenih boleznih ne bo takse za zdravniški pregled

Na podlagi zdravstvene reforme se bo na Madžarskem uvedla taksa za zdravniški pregled, ki bo znašala 300 forintov za vsak obisk pri zdravniku. Prihodek, ki naj bi znašal kakih 20 milijard forintov, bo vlada uporabila za izboljšanje kvalitete zdravstvenih storitev. Bolniki z določenimi boleznimi pa bodo oproščeni plačevanja omenjene takse. Med njimi so sladkorni bolniki, bolniki na dializi, onkološki bolniki, okuženi z virusom HIV ter tisti, ki so zboleli za AIDS-om. V to skupino spadajo tudi tisti, ki čakajo na transplantacijo. Oproščeni so plačevanja takse tudi mladoletniki in nosečnice. Omenjena taksa se bo uvedla s 15. februarjem, torej imajo zdravstveni domovi le en mesec časa, da najdejo tehnično rešitev, kako naj bi bolniki plačali takso. Obstaja možnost, da kupijo avtomate, ki so pa primerni le za najbolj enostavne primere, ko ni nobenega dvoma, da bolnik mora plačati takso.

Izredna seja predsedstva Zveze

31. januarja bo imelo predsedstvo Zveze Slovencev izredno sejo, ka kateri bo potrdilo listo kandidatov za Državno slovensko samoupravo. Spremenila so se namreč pravila volitev državnih samouprav. Državna slovenska samouprava bo imela po novem 15 članov, ki jih bodo elektorji volili na listi in ne kot posameznike.

FČELE SO ČÜDNA STVAR

Malo je že taši, steri se ešče v Porabji s fčelami spravljajo. Vejn zato, ka k tauma nej samo volau, liki čas, potrplivost trbej, razmeti se na tau tö

ne pa je te vküpzgrze. Gda je toplo pa se fčele nosijo, te müš nika ne more, zato ka če bi notra v košar prišla, te bi go vküpzoškipale.«

Jenő Horvat se je vse, ka od fčel vej, navčo od svojga očo

trbej. Gnesden pa lüstvo nejma časa, potrplivosti pa sploj nej. Zato je pa sploj malo fčelarov tö. Dobro, če v vsakšoj vesi najdemo enga. V Števanovci sam dja najšo enga, kak sam se pelo proti Otkovci. Že audalič sam vido, ka je fčelar tam doma, zato ka je niža rama puno košarov bilau za fčele. V iži so pa doma Jenő Holec.

• *Kak ste se vi tau meštarijo vönavčili?* je pitam, gda se pri košari, gde so fčele notri, začneva pogučavati.

»Oča so dosta fčel meli pa od nje sam se vönavčo fčelarstvo. Če se stoj s fčeli spravlja, tistoma se zato dosta vse trbej navčiti, pa dobro je trbej poznati. Zato, ka če je matica fertik, te je cejla družina fertik.«

• *Kelko družin mate?*

»Zdaj samo štirinajset. Več je bilau, samo müš je notra prišla v košar pa je nanikuj djala. Fčele so tašoga reda zmrznje-

• *Zdaj, ka je malo bola toplo, fčele so vse vöprišle pa se nosijo kaulek košare. Če bi skrajaj üšo, škipnile bi me?*

»Fčele gazdo poznajo. Če stoj lücki pride, tau se njim ne vidi pa včas in na njega dejo. Zdaj se nosijo, pa na vodau odijo zato, ka že mlade majo notrasklajeno.«

• *Kelko mladi ste meli lani?*

»Tej fčele so nej za med, bola zatau, ka se plodijo. Če bi je za med držo, te bi je v panji (kaptár) mogo držati, zato ka v košari je malo mesto pa ne more med vöpobrat. Dja samo dva panja mam, meni telko meda dojde.«

• *Te vi zato fčele držite, ka družine odavate. Mate küpce, naletja se družine odajo?*

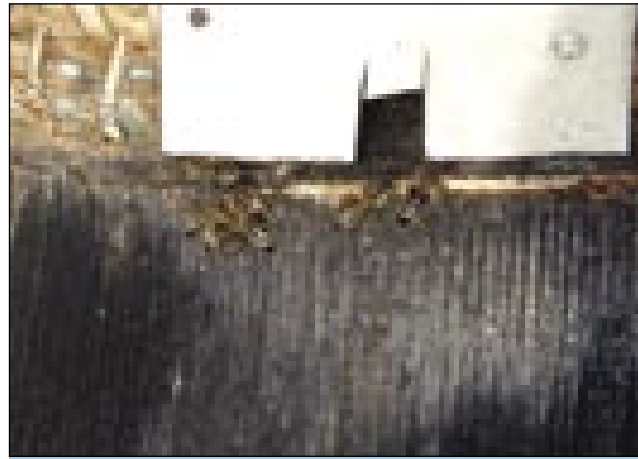
»Družine odati nej nevola. Edna matica je dvejdzero forintov. Edna kila fčel pa dvejdzero forintov. Panj gnauk pet kil fčel vöpisti.

Tau je te petkrat dvejdzero-petstau forintov, pa ešče vcujpride matica, zato ka vsakša družina ma edno matico.«

• *Naletja najdete matico med drugimi fčelami?*

»Njau naletja najde, zato ka je ona žonta pa vekša kak druge. Dapa matico posaba nej trbej iskati, če se družina oda, zato ka je matica med njimi. Če bi nej bilau maticice, te bi nej bila družina. Če je matica fertik, te so fčele tö fertik. Fčele te ne djejo, ne delajo, samo djaučajo pa so fertik. Dočas živijo, ka majo mater.«

• *Gda se roj vöodnese, te matica odide pa druge fčele letijo za njau?*

Zato, ka je letos topla zima, so se fčele tö prvin zbidile

»Gda se roj pištjava dočas fčela nedejo vö, ka matica neda. Dostakrat sam vido, ka je matica nej stejla vötiti, pa so go tri, štiri fčele vlekke vö iz košare. Tašoga reda ona djauče, že tak daleč se čüje, kak zdaj mi tü stojimo. Če se tri dni ne odnese vö, te go morijo. Če se vöodnese, te si na nišo vejko dola sede, drügi pa kaulak nje. Te je dja dolastrausim pa je notra v panj dejem, nej ka bi se kama inan odnesle.«

- *Eden mau se kelko matic vözlaže?*

»Najprvin samo edna. Gda se ta vözlaže, te staro matico drugi zaženejo. Tašoga reda že eden tjeden naprej djauče, ka neštje titi. Dostakrat go morijo pa go völičijo.«

• *Če se stara matica vöodnese, ka baude te z njau?*

»Druge fčele pridejo pa nauvo družino napravijo. Meni je tau špajсно, če zdaj eden košar inan dejam, fčela ga najdejo pa ta dejo nazaj. Vejo kama se držijo. Gda se pa iz košare roj pištjava, v tisti košar več nazaj nedejo ešče za vraga nej.«

• *Kak dugo žive edna matica?*

»Matica tak štiri lejta žive. Drudje fčele pa samo šest mejsecov. Matico samo te leko oda, gda je ona že doladjala jajčice. Zato ka gda njau vözemem, te druge fčele na edno jajčico zibelko potegnejo pa te s tauga baude nauva matica. Fčela so čüdna stvar, nej?«

• *Bilau je tak, ka so vas fčele vküpzoškipale?*

Tak je bilau, gda je dolalego, te so ma fčele mer njale.«

• *Tau leto kelko družin leko odate?*

»Kakšno vrejmen baude, če dobro, te več, če nej, te menje. Lani je nej dobra bila sprtulejt, dugo je mrzlo bilau. Apriliša devetoga se mora najoprvin roj vöpistiti. Lani je tau samo konca majuša bilau.«

• *Dočas je polagati trbej, ka je mrzlo?*

»Nej, one si telko notraznosijo, ka tisto njim dojde.«

• *Edna družina kelkokrat fčele pisti?*

»Gda najoprvin pisti, potistim za devet dni pa pisti. Potejn tretjič na tretji den, štrtič pa na štrti den. Tak ka štirikrat eden za drugim fčele pistijo. Naslejdnja že dje taša družina, gde je deset matic. Te si najlepšo vöodaberejo, drudje pa morijo. Družin je leko več v ednom košari, dapa matica samo edna. Dja tau, ka vejm, tau sam se vse od oče včijo, knjidje sam dja nikdar nej što od tauga. Čüjo sam, ka so pisali v knjigaj, ka edna družina na leto samo dvakrat leko pisti. Tau nej istino. Štiri, petkrat pisti, dapa dja sam emo tašo družino, štera je na leto sedemkrat pistila.«

• *Kelko fčel je v ednoj družini?*

»Kaulak tri, štiri djezero. Najoprvin, gda se pistijo, tiste vagajo tri, tri pa pau kil. Odrüdj in že samo dve kili, o tretjim kilo pa dvajsti dejk. S fčelami se spravlja je zato nej tašo leko delo, doste vse se mora človek navčiti. Pa tau ranč ne dojde, zato ka dobro vrejmen pa srečo tü moraš meti.«

K. Holec

Prevozniško podjetje išče voznike tovornih vozil z

delovnimi izkušnjami za delo v Sloveniji.

Pogoji: vozniški izpit C in E kategorije, znanje

slovenskega jezika (madžarskega), delovne izkušnje.

Informacije dobite po telefonu 00 36 30 498 2576.

OTROŠKI

VIKTOR+VIKTORIJA

BICIKLIN

Viktor se je ednega dneva zbrodo, ka naj njemi mama pa ata kúpita nouvi biciklin.

- *Vej pa maš skur nouvi biciklin. Zakoj bi zdaj palik trbelo meti nouwoga*, - ga je pitala mama pa poglednola ato tö.

- *Rejsan, vej je pa té biciklin nej star eške ranč nej eno leto*, - se je zato zglasila eške glava držine, ata od Viktora pa Viktorije.

Viktor je nej vedo, kak bi naj raztumačo, zakoj šké nouvi biciklin. Pa je zato začno vse bole gledati k sestri dvojčici Viktoriji. Una pa je samo gledala pred sebe pa tam na stouci ujckala noge. Ata pa mama sta čakala, ka Viktor povej nazaj na njivo pitanje. Pa je po ednoj strani čakala na tou Viktorija tö. Samo ka je tou nikak nej škela pokazati. Viktor je pomalek dun začno nika gučati od toga, kak je nej dober kormanj, lagvo se njemi vrtijo potači, pa biciklin preveč rugače, pa vse takšno si je zmišlavo. Ata njemi je nej dau valati, zato so odišli tavö, ka si tou poglednejo. Pa je kormanj biu vredni. Lanc je lepou poganjo potač pa ružilo je tö nika nej. Pa je zato ata eške gnouk pito Viktora, zakoj nüca nouvi biciklin, če pa je té skur nouvi vcejlak dober.

- *Vej pa ge bi rada mejla nouvi biciklin*, - se je zdaj dun zglasila Viktorija. - *Müva kak dvojčka vsigdar vse vküper dobiva. Pa če dobi un nouvi biciklin, ga dobim ge tö.*

- *Vej je pa tvoj tö ranč telko star kak Viktorov, pa je eške vcejlak dober*, - se je čüdivala mama.

- *Mama, tou je istina. Depa v bauti sam vidla ednoga takšoga lej-poga rozoga, ka bi ga tak rada mejla. Zato se zdaj meni moj biciklin več nika ne vidi.*

Mama pa ata sta se samo čüdno poglednola. Viktor si je odejno, ka je dun prišlo na sveklo, zakoj jiva je mantrau z nouvim biciklinom. Viktorija pa je čakala, ka povejta stariša. Pa sta nika nej pravila. Samo tou je bilou, ka njoj je ata odpelo biciklin k nikšnomi majstri pa je nin za tri dni prišo biciklin domou pofarbanj na rozo. Viktorija je trno srečna gratala. Je pa zdaj začalo mantrati Viktora. Un bi raj emo srebrni biciklin, nej pa takši nikši zeleni. Kak bi pa nej tak bilou, vej pa s stero morata delati kak eden tak drugi, vej sta pa dvojčka, ka nej?

Aja, od Viktora biciklin je eške na farbanji.

Miki Roš

Skupni naravoslovni dan za porabske in goričke učence

Na pobudo OŠ Kuzma je 15. januarja v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru potekal skupni naravoslovni dan, ki so se ga udeležili učenci DOŠ Gornji Senik, OŠ Števanovci, OŠ Kuzma, OŠ Gornji Petrovci, OŠ Grad, OŠ Puconci in OŠ Bakovci. Izvajalec programa je bilo društvo za ohranjanje morja MORIGENOS iz Slovenije, ki je pripravilo predavanje o delfinih v Jadranskem morju. Predavanju je sledila delavnica, na kateri so nastala likovna dela na temo delfini, dan so pa končali s kvizom.

MLAŠEČI

Rozika Čeh

Naš oča so radi meli svojo deco

V Gajiči je bila takša navada, ka smo jako radi odili eden k drugomi povési, ka so nam stariše dostakrat pravili, če mamu pri sousedovij poppek zakopani, ka ne moremo sedeti doma. Za vsakšoga smo znali, kakšni gvant nosi za svetek i petek. Včasi smo vpamet vzeli, gda je meo šteri kaj fajnoga oblečenoga na sebi, ka njemi je što poslao z Amerke ali je poerbo od starejšij bratov ali sester. Penez so naši stariše nej meli, ka bi nam kúpivali nove gvante. Friško smo vse raztrgali, ka so nam mati dostakrat mogli krpiti kakšo jankico, dečkom pa lače, ka smo se ob nedelaj redno preoblačili v oprane robače edni i drügi.

Pri našoj iži smo največ dela meli vsakšo soboto. Oča so polejáli kunik z vodov, ka smo leko spucali vso nesnago. Z bratom Ferenčekom sva pometala dvorišče i se kregala, ka nemava po pravici razdeljeno, kelko naj šteri spuca. Te sva vsigdar z meklami vlekla črte i določala meje za ednoga i drugoga. Liki nigdar sva nej ostala pri točnoj polovici. Proti večeri smo se koupali v velikij napajanskij škafaj, se škropili z mrzlov i toplov vodouv, drli se pa tak, ka je dostakrat što mislo, ka smo se svadili i se bijemo. Vsi smo pa znali, ka v nedelo moramo iti čisti k meši z očom ali materjov.

Oča so se brili v velkoj iži. Na kvaki na dveraj so meli gor obešeni šurki soldački remen, po šterom so pomali vlekli britvo, gda je büo fajn namazani z žajfov i vlajžen. Vsa deca smo jako pazila, kak se brijejo i se smejala, gda se njim je po lici vidla pot od žajfe, ka so se nej sčista zbrsali. Te so se dostakrat obrnoli k nam, se zasmējali i pravili: „Deca, poglednite, če zdaj ne vidim vö kak fiškališ. Zdjaj si šče morem zrezati nojete pa nišče vpamet ne vzeme, če sam jes kovač. Čiste roke mam, čiglij težki hamer zdigavljen i ž njim kučen po nakvali.“ Prle kak smo šli spat, so nas oča dostakrat pitali, če smo si spucali punčule i je djali pod komen (klop). Če so bili blatni, so se zosmejali, nas poglednoli i pokazali z rokov: „Deca, punčuli vas dajo lepo pozdraviti.“ Te smo znali, ka trbej vzeti v roke kefe i spucati svojo obüteo, ka de se svejtila. Pred kmicov smo si šče navadno dol vseli na klop pred kovačnicov i poslušali, kak so regetale žabe

od Gomilic do Nedlice. Vleti je bilo toplo po večeraj, pa so prišli po nas mamca (babica), ka naj idemo spat, ka mo vküper Boga molili. Vsi smo že znali, kak se trbej „Bogi v roke dati“ i za koga vse moliti. V posteli sam šče jes dostakrat kcoj djala kakšo svojo molitev za pokojno düšico, ka me naj ne bi prišla težit, gda bi štela spati. Gejtina Mica je pravila, ka to leko doživejo tisti, šteri za pokojne več ne molijo.

Med vso decov pri našoj iži sam jes bila najstarejša pa sam vsigdar rada loufrala po omaraj, gda me nišče nej vpamet vzeo. Včasi sam tüdi kaj potrla, pa so mi mamca pomagali, ka so zatafnjali i je nej prišlo vö, što je napravo kvar. Izda se šče pa jako dobro spomnim, ka je ejdnok nikák pozabo omar zaklenoti i jes sam tou vpamet vzela. Friško sam začnola vse gvante premetavati, robače prekladati gor pa dol, ka je naednok vse bilo na ednom velkom küpi. Gda sam štela nazaj skladati, te je z ednoga kota nikaj vöspadnolo. Gor sam vzela i v roki mi je ostala lepa, nova kaštüla. Nejsam znala, ka je notri. Odprla sam jo i komaj vörvala: bila je šker, s štero so se oča brili. Najbole se mi je vido zeleni glavnik. Postanjüvala sam nemirna, ka sam šče tak fajnoga glavnika ranč nej vidla namalana v knjigaj. Proti sunci se je tak vidlo, kak če bi se mešali dve farbi: zelena i zlata. Komaj sam vse to gledala, gda me je že začnola mantrati sküšnjava. Ka naj napravim? Zakoj jes ne bi probala, kak se leko češe s tak fajnim glavnikom? Na pamet mi je prišlo, ka so ga oča nücali samo za vekše svetke. Več sam se nej mogla premagati. Roka se mi je trousila, gda sam glavnik držala v roki i ga nesla v svoje goste vlase, spletene v dve kitaj. Potegnola sam ednok, dvakrat, te pa... Joj, ka se je zgodilo! Pou glavnika mi je ostalo v roki, druga polovica je spadnola na kla. Groza i straj sta me začnola loviti. Ka de zdaj s toga? V toj nevoli sam začnola drgetati i se trositi. Niti sam nej vüpala misliti na to, ka oča napravijo z menov, gda vpamet vzemejo, ka je glavnik potrejti. Tou do takoj znali, ka sam samo jes bila tak velka, ka sam segnola v omari do kaštüle. Takše strašne misli so se mi mlele po dečinskoj pameti i že

iskale tüdi rešitev.

Naednok se mi je posvetilo: oba tála denem vküper, pa de glavnik tak vö vido, kak če se nej bi potro. Tou sam tüdi včinila.

Naslednjo soboto smo deca ravno tak norela po dvorišči kak preminočo. Naednok smo začüli očin glas, ka naj pridemo pred kovačnico i se vsi postavimo v vrsto kak pri soldakaj: najvejši de prvi, za njim pa menši. Čüli smo nikaj novoga. Jako pomali smo se riktali. Mene je nikaj stiskavalo pri srci i me nej štelo püstiti. Mislila sam samo na tou, ka se nikaj strašnoga zgodi. Oča so vsakšega posebi poglednoli, kak se drži i če preveč trepeče. Vsi smo bili tüo, gda so oča začnoli: „Što med vami je drego po mojoj kaštüli i mi potro moj zeleni glavnik? Naj sam povej, ka itak vse vö pride pa de kaštigani!“ Nišče se nej geno, niti eden je nej spregučo. Vsi smo bili tak nemi, samo jes sam v sebi zbirala moč, ka po pravici povem. Nikaj me je v guti stiskavalo, ka sam komaj požirala sline. Zbrala sam vse moči i komaj spregučala: „Oča, jes sam tou napravila. Mislim, ka kaj takšega...“ Začnole so mi kapati skuze i me dišiti. Gda so to oča vidili, so bili brez reči. Nejsa mogli vörvati, ka sam to naštimala jes, njüva najstarejša deklička. Naednok so se nagnoli proti meni, me prijali za roko i pred vsemi spregučali: „Barica, znaš, ka nigdar več ne smeš kaj takšega napraviti! Tüdi drügi naj majo na skrbi samo svoje lodinge (igračje)! Zdjaj te nemo kaštigo zavolo toga, ka si po pravici povedala. To je največ vredno, pa tüdi vidim, ka ti je žao za vse.“

Stali smo, kak če bi nas što s kropom polejo. Tü pa tam se je šteri malo predevao na edno i drugo nogo pa čako, ka se nikaj zgodi. Seglij smo se nazadnje pomali začnili gibati kak puži po deždji i laziti nazaj na dvorišče. Tüdi meni je postanjüvalo pri srci ležejše, ka sam si globoko odejnola. Skuze so nej več kapale po licaj i sam pomali vidla, kak se je sunce na nebi pripravlalo na novo, jakšo pot, na šteroj de obinjavalo vse lidi na Zemli i njim talalo blagoslov za mir i srečo.

KOTIČEK

KAUT

Pod medvedkovim dežnikom

14. januarja 2007 popoldne ob 15. uri se je napolnila števanovska dvorana kulturnega doma. Nastopila je amaterska gledališka skupina iz Bogojine z igro »Pod medvedkovim dežnikom«.

Priložnostni igralci so izbrani izmed staršev, ki imajo majhne otroke v vrtcu. Na gostovanje so prišli tudi drugi starši, otroci in vzgojiteljice. V igri so nastopale razne živali: medved, srna, zajec, lisica, veverica in miška. Govorile so v prekmurščini. Igralci so nam prinesli tudi velik dežnik in z dežnikom prijateljstvo in ljubezen.

Bili smo zelo veseli, da so nas obiskali. V imenu Slovenske manjšinske samouprave Števanovci in gledalcev se zahvaljujem gostujoči skupini. Upam, da so se dobro počutili.

Števanovska vas ima z Bogojino že več let stike. Te prijateljske vezi bi radi razširili. Mi jih bomo z velikim dežnikom, toda brez dežja, zmeraj čakali. Dežnik naj odganja oblake, da bi nam vsem celo leto sijalo sonce.

Agica Holec, predsednica
Foto: L. Kovac

SLOVENSKI UTRINKI
so na sporedu na prvem programu madžarske televizije vsak drugi četrtek ob 12.30 uri.

Ponovitev na drugem programu ob ponedeljkih ob 10.00 uri.

Naslednja oddaja bo 8. februarja.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB

RTV SLO

PETEK, 26.01.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.35 DUHOVNI UTRIP, 11.50 V 80 ZAKLADIH OKOLI SVETA, ANG. DOK. SER., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PODOBA PODOBE, 13.35 JULIJA, AVST. NAD., 14.25 SLOVENCJI V ITALIJI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 MALI MOZART, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: HEJ, LETIM! 16.25 ŠTIRJE PROTI ZLODEJU, NEMŠ. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ALEKSANDRIJA: KLEOPATRINO IZGUBLJENO MESTO, FRANC. DOK. ODD., 18.25 ŽELEJČKI, RIS., 18.30 PUJSA PEPA, RIS., 18.40 ŽREBANJE DETELJICE, 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ZAČNIMO ZNOVA, DRUŽ. NAN., 20.30 NA ZDRAVJE! 21.50 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 ALEKSANDRIJA: KLEOPATRINO IZGUBLJENO MESTO, PON., 0.55 DNEVNIK, 1.35 INFOKANAL

PETEK, 26.01.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 10.00 LABIRINT, 10.50 NAJBOLJŠA PODJETNIŠKA IDEJA, 11.25 SP V ALPSKEM SMUČANJU, 12.45 ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE V TENISU, 15.15 MOZAIK, 16.10 ZDAJI, 16.35 MOSTOVI - HIDAK, 17.10 LESTVICA NA DRUGEM, 18.00 POROČILA, 18.05 PESEM KAMNA, 18.35 ŠTUDENTSKA, 19.00 KAJNOV NASMEH, FRANC. LIT. NAD., 20.00 RESNIČNA LEGENDA O EIFLOVEM STOLPU, FRANC. DOK. SER., 20.45 ZGODBE VSAKANJE NOROSTI, ČEŠKI FILM, 22.35 DEVET KRALJIC, ARG. FILM, 0.30 INFOKANAL

RTV SLO

SOBOTA, 27.01.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.55 POLNOČNI KLUB, 12.10 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 UMKO, 14.10 SOBOTNI VRTILJAK, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.20 SOBOTNI VRTILJAK, 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, UTRIP, EUTRINKI, 19.55 VEČERJA S PRIJATELJI, AM. FILM, 21.30 HRI-BAR, 22.35 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.10 POD RUŠO, AM. NAD., 0.00 ŽIVALSKA FARMA, AM. FILM, 1.25 DNEVNIK, 1.45 INFOKANAL

SOBOTA, 27.01.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.55 PESEM KAMNA, 9.25 ŠTUDENTSKA, 9.45 RESNIČNA LEGENDA O EIFLOVEM STOLPU, FRANC. DOK. SER., 10.30 TEKMA, 11.25 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), 12.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (Ž), 14.15 EP V UMETNOSTNEM DRSANJU, ŽENSKE - PROSTI PROGRAM, 16.30 ZDAJI, 16.55 ŠPORT, 20.00 KONCERT DARJE ŠVAJGER, 21.35 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE, 22.10 SOBOTNI VRTILJAK, 0.10 DOKAZ, IRSKA NAD., 1.05 INFOKANAL

RTV SLO

NEDELJA, 28.01.2007, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 9.50 KAKO SEM VIDEL SVET IZPOD MIZE: SLUŽBA, IGR. NAN., 10.10 ODDAJA ZA OTROKE, 10.25 SVET VODNIH ŽIVALI, NEMŠ. POLJ. SER., 10.55 PRISLUHNI MO TIŠINI, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLIJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 18.30 KRAVICA KATKA, RIS., 18.35 SNÉŽINEK FLOK, RIS., 18.40 ŽREBANJE LOTA, 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA, 19.55 SPET DOMA, 21.45 GLEDALIŠKA ŽIVAL, PORTRET DUŠANA JOVANOVIČA, 22.45 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.05 BOŽJE POSREDOVANJE, PALESTINSKI FILM, 0.35 DNEVNIK, 1.00 INFOKANAL

NEDELJA, 28.01.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.00 GLASBENA ODDAJA, 8.50 POMAGAJMO SI, 9.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE, 9.50 ŠPORT, 20.00 SPLET V LED, AM. DOK. ODD., 20.55 FRASIER, AM. NAN., 21.30 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.15 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 23.05 USTVARJANJE GLASBE: IZDELOVALEC BOBNOV, NIZ. GLASB. ODD., 23.15 RDEČA TAKTIRKA, FRANC. DOK. ODD., 0.15 INFOKANAL

RTV SLO

PONEDELJEK, 29.01.2007, I. SPORED TVS

6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 ALEKSANDRIJA: KLEOPATRINO IZGUBLJENO MESTO, FRANC. DOK. ODD., 12.00 MILENA - PORTRET MILENE ZUPANČIČ, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 SPET DOMA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, OTR. NAN., 16.05 SEJALCI SVETLOBE: KOLO, OTR. NAN., 16.25 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: UMETNIKA, 16.35 BINE: ZDRAVNIK, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 SUROVA NARAVA, ANG. POLJ. SER., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 PAVLE, RDEČI LISJAČEK, RIS., 18.50 JOKO! ŽAKAMOKO! TOTO!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 JULIJA, AVST. NAD., 20.50 OSMI DAN, 21.25 PRVI IN DRUGI, 21.50 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 JEAN COCTEAU - AVTOPORTRET NEZNANCA, FRANC. DOK. FILM, 23.55 VILA SANTO SOSPIR, FRANC. DOK. FILM, 0.40 SUROVA NARAVA, PON., 1.30 DNEVNIK, 2.10 INFOKANAL

PONEDELJEK, 29.01.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.30 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 9.15 VRTILJAK, 11.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 15.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 POROČILA, 18.10 TEKMA, 19.00 VSE O ŽIVALIH: ŽIRAFE, ANG. DOK. NAN., 19.25 SANJSKA DEŽELA: NOVO MESTO, 20.00 BITKA ZA POPOLNOST, ANG. DOK. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 SOUTH PARK, RIS., 22.20 KONCERT SKUPINE INXS, 23.50 ALKIMIJA - ARHITEKTA HERZOG IN DE MEURON, ŠVIC.-NEMŠ. DOK. ODD., 0.45 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 3.15 INFOKANAL

RTV SLO

TOREK, 30.01.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.00 SUROVA NARAVA, ANG. POLJ. SER., 11.55 GLEDALIŠKA ŽIVAL, PORTRET DUŠANA JOVANOVIČA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 OBZORJA DUHA, 13.50 PRISLUHNI MO TIŠINI, 14.20 OSMI DAN, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TABALUGA: ZNANOST, RIS., 16.05 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM ŽELOD, 16.10 AFNA FRIKI: ZNANOST, POUČNA ODD., 16.35 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV: TRI PODOBE GORE TRIGLAV, 18.00 MODRO, 18.35 ANČINE NOGICE, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 20.55 NATASCHA KAMPUSCH, AVST. DOK. ODD., 21.50 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 PISAVE, 23.15 KAJNOV NASMEH, FRANC. LIT. NAD., 0.15 DNEVNIK, 0.55 INFOKANAL

TOREK, 30.01.2007, II. SPORED TVS

6.40 TV PRODAJA, 7.10 KONCERT SKUPINE INXS, 8.40 STUDIO CITY, 9.35 PRVI IN DRUGI, 10.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 17.45 POROČILA, 17.55 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), 19.05 TRENUTNO STANJE, ANG. NAD., 20.40 SP V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), 21.30 VARUH DUŠE, KOPR. FILM, 23.00 DOMOVINA, NEMŠKA KRONIKA, NEMŠ. NAD., 0.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 2.30 INFOKANAL

RTV SLO

SREDA, 31.01.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 KNJIGA MENE BRIGA, 11.00 RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV: TRI PODOBE GORE TRIGLAV, 11.30 MODRO, 12.00 LJUDJE IN ZEMLIJA, 13.15 MALA SRBSKA SVETA GORA, DOK. ODD., 13.45 GLASBENA ODDAJA, 14.00 NATASCHA KAMPUSCH, AVST. DOK. ODD., 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ŠOLA PRVAKOV, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 MEDO POPI, RIS., 18.45 VRAN DOKOLENKO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 START WALKING, FRANC. FILM, 21.50 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIZJE, 0.10 Z VAMI, 1.00 DNEVNIK, 1.40 INFOKANAL

SREDA, 31.01.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.20 HRI-BAR, 8.25 LESTVICA NA DRUGEM, 9.10 BITKA ZA POPOLNOST, ANG. DOK. SER., 10.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 POROČILA, 18.05 KALEJDOSKOP, 19.00 VIZUM ZA PRIHODNOST, BOS. NAD., 20.00 MONTSERRAT CABALLÉ - VEČ KOT GLASBA, PORTRETNI FILM, 21.40 OSCAR NIEMEYER - PORTRET ARHITEKTA, FRANC.-BELG. DOK. ODD., 22.40 MOLIERE: LJUDOMRZNIK, RANGOSKA GLEDALIŠKA PRIREDBA, 1.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 3.30 INFOKANAL

RTV SLO

ČETRTEK, 01.02.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.20 BERLIN, BERLIN, NEMŠ. NAN., 10.50 Z VAMI, 11.40 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 ZAČNIMO ZNOVA, DRUŽ. NAN., 13.50 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 KLJUKEK S STREHE, RIS., 16.05 OLIVIJA V SREDINI, KRATKI DOK. FILM IZ ŠVEDSKE, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.20 DUHOVNI UTRIP, 18.40 POLICAJ ČRT, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 EMA 07 - PREDIZBOR 01, 21.50 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA, 23.10 USTVARJANJE GLASBE: IZDELOVALEC KLAVIRJA, NIZ. GLASB. SER., 23.20 L.VAN BEETHOVEN: SIMFONIJA ŠT.3 V ES-DURU EROICA - SIMFONIKI RTV SLOVENIJA IN WALTER PROOST, 0.15 DNEVNIK, 1.00 INFOKANAL

ČETRTEK, 01.02.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.05 KALEJDOSKOP, 10.00 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 18.00 POROČILA, 18.05 KOŠNIKOVA GOSTILNA, 19.10 TERAFOLK, GLASB. DOK. FILM, 20.10 EVROLIJA V KOŠARKI, JOVENTUT - UNION OLIMPIJA, 22.00 SMUČARSKI MAGAZIN, 22.25 HUFF, AM. NAD., 23.20 POPLAVE, ČEŠKI TV FILM, 0.40 SEJA DRŽAVNEGA ZBORA, 3.10 INFOKANAL